

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Републички завод за статистику

Методологија
Годишња статистика биљне производње

Садржај

1. Увод	3
1.1 Правни оквир	4
1.2 Оквир узорка	5
1.3 Обухват истраживања	5
1.4 Метод прикупљања података	5
1.5 Поверљивост и заштита података	6
1.6 Изори података за годишњу статистику биљне производње	6
2. Анкета о површинама и засадима на крају пролећне сетве	7
2.1 Узорак	7
2.2 Метод прикупљања података	7
2.3 Дефиниције и објашњења	8
3. Истраживање о очекиваним приносима касних усева, воћа и грожђа и оствареној производњи раних усева и воћа	10
3.1 Метод прикупљања података	10
3.2 Дефиниције и објашњења	10
4. Анкета о пољопривредној производњи – биљна производња	11
4.1 Узорак	11
4.2 Метод прикупљања података	11
4.3 Дефиниције и објашњења	11
5. Анкета о засејаним површинама у јесењој сетве	13
5.1 Узорак	13
5.2 Метод прикупљања података	13
5.3 Дефиниције и објашњења	14
6. Анкета о холтикултуралној производњи	14
6.1 Узорак	14
6.2 Метод прикупљања података	15
7. Недељно извештавање о сезонским пољопривредним радовима	15
7.1 Правни оквир	15
7.2 Метод прикупљања података	16

1. Увод

У процесу усклађивања пољопривредног статистичког система са статистичким системима Европске уније (ЕУ), Републички завод за статистику је усвојио стандарде и дефиниције ЕУ, што је у потпуности променило методологију годишње статистике биљне производње од 2014. године. Ове промене су спроводене у оквиру програма Multy-beneficiary ИПА 2011, ИПА 2012, ИПА 2014, ИПА 2015 и ИПА 2017 статистичке сарадње, чији је циљ био потпуно разумевање методологије статистике биљне производње ЕУ као и планирање и припрема нових података усклађених са подацима ЕУ.

До 2014. године, годишњу статистику биљне производње чинило је пет годишњих статистичких истраживања која су се спроводила у периоду од маја до децембра. Подаци о правним лицима прикупљани су редовним годишњим извештавањем, док су податке за породична пољопривредна газдинства обезбеђивали статистички проценитељи. Процене које су се односиле на породична пољопривредна газдинства биле су засноване на подацима свеобухватног катастра пољопривредног земљишта. Постојало је неколико проблема изазваних оваквим начином прикупљања података за породична пољопривредна газдинства, од којих су најважнији били застарелост катастарских података који су коришћени као основа за процену, као и готово потпуно одсуство провере квалитета извршених процена.

До 2014. године подаци о раним проценама биљне производње прикупљани су у оквиру истих пет годишњих статистичких истраживања. Систем није могао да испуни националне потребе као и захтеве законодавства ЕУ у погледу чешћег, бржег и ефикаснијег извештавања о раним проценама биљне производње.

Нови систем годишње статистике биљне производње је усвојен 2014. године и изграђен је на принципу потпуне хармонизације са Уредбом (ЕК) бр. 543/2009 Европског парламента и Савета од 18. јуна 2009. године која се тиче статистике усева, као и са дефиницијама и концептима представљеним у Еуростатовом приручнику за спровођење годишње статистике биљне производње. Да би се осигурала упоредивост података за период пре 2014. године са подацима добијеним новим системом годишње статистике биљне производње за 2014. годину и надаље, било је потребно извршити корекције већ објављених података о пољопривредној производњи, односно извршити ревизију података за године пре 2014. Ревизија је урађена за временску серију 2005 - 2013, а подаци су објављени у Студији под називом „Ревизија временских серија пољопривредне статистике“ објављеној на сајту Републичког завода за статистику.

Нови систем годишње статистике биљне производње укључује податке о обрадивим, пожетим и производним површинама, приносима и укупној производњи: жита, индустријског биља, махунарки, коренастог биља, поврћа, воћа и грожђа, као и податке о коришћеној пољопривредној површини према структури коришћења. Прикупљање података врши се на основу годишњих статистичких истраживања на бази узорка и тогодишњег истраживања о хортикултуралној производњи такође на бази узорка изабраних пољопривредних газдинстава.

Нови систем раних процена о стању усева у биљној производњи укључује недељно извештавање пољопривредних саветодавних и стручних станица о сезонским пољопривредним радовима, процененама површина и стања главних пољопривредних усева, вишегодишњих засада и процени приноса, које се спроводе једном недељно у периоду од марта до новембра. У стварању новог система прикупљања података за ране процене учествовале су четири институције: Републички завод за статистику (РЗС), Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства (МПШВ), Саветодавне службе за пољопривреду чијим активностима координирају Институт за примену науке у пољопривреди (ИПН) и Секретаријат за пољопривреду, шумарство и водопривреду Војводине (ПСВ). У те сврхе успостављен је нови систем прикупљања података путем мреже Пољопривредних саветодавних стручних служби (35) одакле се извештава о стању 30 усева на недељном нивоу: засејане површине, пожета површина, процена приноса и производње, као и о фенолошким фазама и стању усева.

1.1 Правни оквир

Статистичка истраживања годишње биљне производње спроводе се у складу са Законом о службеној статистици (Службени гласник РС, бр. 104/09) и годишњим Планом статистичких истраживања. Инструменти, обим, карактеристике и дефиниције за спровођење анкета годишње биљне производње су у складу са Уредбом (ЕК) бр. 543/2009 Европског парламента и Савета од 18. јуна 2009. године о статистици усева.

Јединице посматрања за сва годишња статистичка истраживања биљне производње су пољопривредна газдинства на територији Републике Србије која се баве биљном производњом. Извештајне јединице су пољопривредна газдинства изабрана у узорак сваког истраживања.

Дефиниција пољопривредног газдинства иста је као у Попису пољопривреде 2012:

Пољопривредно газдинство је техничка и економски независна производна јединица са јединственом управом на којој привредно друштво, земљорадничка задруга, установа или друго правно лице, предузетник или породично пољопривредно газдинство обавља пољопривредну производњу (Анексу II Уредбе (ЕЗ) бр. 1166/2008), било као примарну или секундарну активност.

Породично пољопривредно газдинство подразумева сваку породичну или другу заједницу људи (чланова) који станују заједно и заједнички деле своје приходе (укључујући самачка домаћинства), чији се чланови (један или више) баве пољопривредном производњом, било да су њихова примарна или секундарна делатност. Породично пољопривредно газдинство има једно руководство, које дели средства заједничке производње (земљиште, машине, објекте) и радну снагу чланова, чији је носилац физичко лице, и ангажовано је на следећи начин:

- Обрађује/користи 50 или више ари пољопривредног земљишта за пољопривредну производњу, или
- обрађује/користи мање од 50 ари пољопривредног земљишта, али се бави интензивном биљном производњом, воћарством, виноградарством, узгојем поврћа и цвећа (укључујући производњу под пластеницима и стакленицима), производњом

гљива и узгојем стоке, односно бави се другим облицима пољопривредне производње намењеним тржишту, или

- узгаја: два грла говеда, или једно грло говеда и 2 грла ситне стоке (свиња, коза, оваца укупно), или 5 грла оваца или коза, или 3 грла свиња, или 4 грла ситне стоке (свиња, коза, оваца укупно), или 50 комада живине, или 20 пчелињих друштава.

1.2 Оквир узорка

Статистички регистар пољопривредних газдинстава (СРПГ) успостављен је 2015. године као један од циљева Пописа пољопривреде 2012. Почевши од 2015. године, СРПГ се користи као оквир за одабир узорака за сва пољопривредна статистичка истраживања. Ажурирање СРПГ-а се врши сваке године на основу:

- Регистра пољопривредних газдинстава (Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства)
- Статистичког пословног регистра (РЗС) и
- Редовних годишњих истраживања статистике пољопривреде.

1.3 Обухват истраживања

За свако истраживање статистике биљне производње неопходно је креирати узорак пољопривредних газдинстава која се баве биљном производњом на којима ће се спроводити истраживање. Пољопривредна газдинства су изабрана из Статистичког регистра пољопривредних газдинстава. Поштујући Уредбу (ЕК) бр. 543/2009 Европског парламента и Савета од 18. јуна 2009. године о статистици усева, истраживања годишње статистике биљне производње су, у складу са истраживањем, репрезентативна за најмање 95% следећих површина:

- Укупна површина под усевима на ораницама
- Укупна пожета површина под поврћем, бостаном и јагодама
- Укупна површина под вишегодишњим засадима
- Коришћена пољопривредна површина

1.4 Метод прикупљања података

За сва редовна годишња / трогодишња истраживања статистике биљне производње, осим за недељна извештавања која се односе на ране процене, начин прикупљања података је:

- За изабрана породична пољопривредна газдинства и предузетнике подаци се прикупљају методом анкетирања, које може бити лицем у лице, телефонским анкетирањем (CATI) или комбинацијом ове две методе.

- За одабрана пољопривредна газдинства правних лица (предузећа, задруге и други облици организовања са статусом правних лица) подаци се прикупљају методом извештавања на основу рачуноводствених и других евиденција извештајних јединица. Унос и контрола података пољопривредних газдинстава правних лица врши се у регионалним канцеларијама РЗС-а.

Метод прикупљања података за недељно извештавање раних процена биљне производње:

- Метода прикупљања података за Ране процене биљне производње представља процене које су извршили стручњаци из пољопривредних саветодавних и стручних служби (ПССС). Недељно извештавање о сезонским пољопривредним радовима, проценама површине и стању главних пољопривредних усева, вишегодишњих засада и процени приноса спроводи се попуњавањем веб упитника од стране ПССС. Веб упитник креирао је РЗС. Стручњаци из сваке ПССС, сваке недеље врше процене усева и унос података у веб упитник на којем се сваког уторка креирају извештаји за ниво Републике Србије, региона, округа као и за сваку ПССС. Извештаји су доступни за четири институције: Републички завод за статистику (РЗС), Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде (МПШВ), Институт за примену науке у пољопривреди (ИПН) и Секретаријат за пољопривреду, шумарство и водопривреду Војводине (ПСВ).

1.5 Поверљивост и заштита података

Лични и други подаци прикупљени анкетама представљају званичну статистику и стога су поверљиви и подлежу посебној заштити која је заштићена у свим фазама истраживања. Директни учесници у истраживањима дужни су да поступају у складу са Законом о службеној статистици и да податке који су дати током интервјуа чувају као пословну тајну.

1.6 Извори података за годишњу статистику биљне производње

1. Анкета о површинама и засадима на крају пролећне сетве, Мај/Јун;
2. Анкета о пољопривредној производњи – биљна производња, Новембар/Децембар;
3. Анкета о засејаним површинама у јесењој сетви, Новембар/Децембар;
4. Анкета о хортикултуралној производњи, Новембар/Децембар на сваке три године;
5. Недељно извештавање о сезонским пољопривредним радовима, процене површина, стања усева главних пољопривредних усева, вишегодишњих засада и процена приноса, од марта до новембра. (Покрива потребе за ране процене биљне производње периодичног извештавања Евростату као и недељно извештавање о стању усева дефинисано од стране Министарства пољопривреде).

2. Анкета о површинама и засадима на крају пролећне сетве

Анкета о површинама и засадима на крају пролећне сетве спроводи се у мају / јуну сваке године. Референтни дан за истраживање је 23 мај. Овим истраживањем прикупљају се подаци о коришћеној површини према начину коришћења, засејаним површинама усева и процени приноса раних усева и воћа. Анкетирање пољопривредних газдинстава врши се на основу обрасца ПО22.

2.1 Узорак

За анкету о површинама и засадима на крају пролећне сетве одабран је стратификовани једноставни случајни узорак. Оквир за одабир узорка заснован је на СРПГ. Пре доношења коначне одлуке о креирању и величини узорка, који се бира сваке године, врши се тестирање различитих опција како би се пронашло оптимално решење у складу са захтевима прецизности из Уредбе (ЕК) бр. 543/2009.

Оквир узорка садржи активна пољопривредна газдинства (630.157) који чине породична газдинства, газдинства правних лица и предузетници. Да би се побољшала покривеност и пронашао оптимум у складу са захтевима прецизности, РЗС је дефинисао велика пољопривредна газдинства која морају бити укључена у узорак: газдинства са 50 хектара или више коришћене пољопривредне површине, односно са 5 хектара и више под воћњацима и виноградима и са 4 хектара и више под поврћем. У узорак анкете сваке године укључено је око 6.000 великих пољопривредних газдинстава. Величина узорка анкете о површинама и засадима на крају пролећне сетве је око 15.000 пољопривредних газдинстава.

2.2 Метод прикупљања података

Узорак анкете укључује породична пољопривредна газдинства, газдинства правних лица и предузетника, који се баве биљном производњом.

Подаци о породичним пољопривредним газдинствима и предузетницима прикупљају се на два начина:

- методом анкетирања лицем у лице, приликом чега процес рада анкетара на терену контролишу подручна одељења РЗС, и
- телефонским анкетирањем (CATI) метод (за насеља са мање од десет изабраних пољопривредних газдинстава у узорку). Анкетирање се у овом случају спроводи из централе РЗС.

Директне учеснике који спровode анкету за породична пољопривредна газдинства и предузетнике чини око 130 анкетара које је изабрао и овластио директор РЗС. Подручна одељења РЗС-а (њих 16) задужена су за организацију једнодневне обуке за анкетере. Током обуке анкетари добијају материјал: потребан број упитника, методологију / приручник и овлашћења. Анкетари су дужни да се током свог теренског рада придржавају у складу са Методолошким упутством и инструкцијама које добију на обуци. Трајање активности на

терену је 15 дана. Након тога анкетари достављају анкетни материјал одговорној особи из Подручног одељења РЗС-а, за њихову територију. Одговорно лице је дужно да провери комплетност и исправност материјала код сваког анкетара и преда га на унос података.

Унос података и корекција података према критеријумима логичке и рачунске контроле врши се у подручним одељењима. Коначна контрола података, излазне табеле и објављивање података врше се у седишту РЗС-а у Београду.

У циљу финансијске ефикасности, одређени број породичних пољопривредних газдинстава буду анкетирани путем телефона (CATI методом). CATI метод се спроводи из централизованог телефонског центра РЗС у Београду. РЗС врши селекцију и обуку за телефонске оператере и организује њихове активности. За обраду прикупљених података примењен је ИСТ софтвер развијен од стране РЗС.

Прикупљање података за пољопривредна газдинства правних лица врши се редовним методом годишњег извештавања (поштом). Систем контролишу подручна одељења РЗС-а, у чијој је надлежности и унос података након добијених извештаја правних лица. За све три врсте јединица посматрања користи се исти упитник.

2.3 Дефиниције и објашњења

Засејане површине – представљају површине под усевима засејаним у пролеће на ораницама и баштама, ливадама и пашњацима као и површине под вишегодишњим усевима (воће, бобичасто воће и виногради) на пољопривредном газдинству у посматраној пољопривредној години. У анкети је потребно навести очекивани просечни принос (kg/ha) и очекивану производњу (kg) житарица.

Засејана површина је укупна засејана површина под одређеним усевом у извештајној пољопривредној години, без обзира да ли је површина уништена због лошег времена после сетве.

На пример, ако је на почетку пољопривредне године 100 ари засејано озимом пшеницом, али је због лоших временских услова уништено 20 ари, засејана површина, односно пријављена површина до периода жетве треба да буде 100а (засејана површина).

Такође, ако је површина под озимом културом током зиме уништена (или део површине) и ако је ова површина поново засејана другим усевима, ова промена се мора пријавити.

На пример, ако је на почетку пољопривредне године 100 ари засејано озимом пшеницом и током зиме 20 ари уништено, а ако су ових 20 ари поново засејани сунцокретом, површине које треба пријавити у овом истраживању су 80 ари под озимом пшеницом и 20 ари под сунцокретом.

Подаци за засејане површине дају се за следеће групе усева: житарице, махунарке, коренасто биље, индустријско биље, крмно биље, поврће, бостан и јагоде, цвеће и украсно биље, семенски и садни материјал и остали усеви на ораницама и баштама.

Међуусеви - Неопходно је навести податке о засејаним површинама под различитим међуусевима - пасуљ, детелина, луцерка, вишегодишње траве и мешавина трава и легуминоза. Међуусев је секундарна култура, која се сеје између редова главне културе. Површина под међуусевима мора се израчунати као удео у површини укупне површине главних усева.

На пример, ако је на површини од 10ha засејан кукуруз као главни усев, а пасуљ као међуусев са учешћем од око 30% површину пасуља као међуусева треба обрачунати на 3ha.

Подусеви - Ако се површина обрадивог земљишта користи више пута током дате пољопривредне године, а површина сваки пут има само један усев, обе површине треба узети у обзир као засејане површине за сваки усев.

Очекивани принос и производња - су подаци о очекиваном приносу у (kg/ha) који ће се добити по завршетку жетве (бербе) и вршидбе, односно колика се очекује укупна производња ускладиштеног усева умањена за количине изгубљење пре жетве, током жетве, транспорта итд.

Засејана површина под поврћем, бостаном и јагодама – Прикупљају се подаци о засејаним површинама под поврћем, бостаном и јагодама на дан 23 маја: укупне површине и од тога површине под стакленицима и пластеницима и на отвореном.

Укупна површина под поврћем, бостаном (диње и лубенице) и јагодама - представља збир свих површина на којима је пољопривредно газдинство сејало различите врсте поврћа, бостана и јагода. Укупна површина обухвата поврће, бостан и јагоде засејане на ораницама - на отвореном, под стакленицима и пластеницима и поврће на окућници - на отвореном.

Површине поврћа под стакленицима и пластеницима – представља површину под поврћем које се на дан 23 маја налази у стакленицима и пластеницима или под фиксним или покретним високим покривачем (стакло, тврда или флексибилна пластика). Укључене су површине под поврћем у стакленицима и пластеницима смештеним на ораницама и на окућници заједно.

Стакленици и пластеници су високо заштићени стаклени или пластични (тврди или мекани) објекти који могу имати уграђене конвенционалне инсталације (уређаји за вентилацију, наводњавање, грејање итд.).

Површина под засадицама – представља површину под воћњацима и виноградима, без обзира да ли су родни или не (млади засади) и на напуштеним површинама. У податке о површини воћњака / винограда укључени су интензивни и екстензивни засади.

Интензивне плантажни воћњаци / виногради су плантаже на којима се редовно примењују савремене агротехничке мере (третирање, нега, прскање итд.). Обично се дрвеће сади на великим површинама са одређеним размаком између редова.

Екстензивни воћњаци су полуинтензивне или потпуно екстензивне плантаже воћа / винограда намењене углавном за сопствену потрошњу чланова газдинства, на којима се не примењују редовне агротехничке мере (третирање, нега, прскање, итд.).

3. Истраживање о очекиваним приносима касних усева, воћа и грожђа и оствареној производњи раних усева и воћа

Ово истраживање спроводи се у септембру сваке године. Истраживање прикупља податке о очекиваним пожелим површинама, приносу и производњи касних усева, воћа и грожђа и оствареној производњи раних усева и воћа (кукуруз за зрно, кукуруз за силажу, шећерна репа, сунцокрет, соја, кромпир, пасуљ, дуван, пшеница). Истраживање се спроводи преузимањем расположивих података од пољопривредних саветодавних и стручних станица. Истраживањем се обезбеђују подаци до нивоа НУТС 2.

3.1 Метод прикупљања података

Подаци о пољопривредним газдинствима прикупљају се на основу сарадње РЗС-а и Министарства пољопривреде, водопривреде и шумарства кроз мрежу пољопривредних саветодавних и стручних служби (ПССС), које податке прикупљају на недељном нивоу. Стручњаци из сваке ПССС уносе податке у веб апликацију коју је креирао РЗС. Коначну контролу података, излазне табеле и објављивање података врши РЗС. Резултати истраживања у виду Саопштења објављују се 25. септембра текуће године на сајту Републичког завода за статистику.

3.2 Дефиниције и објашњења

Очекивана пожећа површина – је површина усева са које се очекује производња усева. Представља засејану површину умањену за површину на којој су усеви током производне године потпуно уништени, било због лошег времена (мраз, поплава ...) или због болести усева и штеточина, па се очекује да ће принос бити мањи.

На пример, ако је 100 ha засејано сунцокретом, али је због лоших временских услова уништено 20 ha, пожећа површина биће $100 \text{ ha} - 20 \text{ ha} = 80 \text{ ha}$ сунцокрета (засејана површина - уништена = површина жетве).

Очекивани принос (kg / ha) - очекивани принос по јединици површине процењује се док је усев још на њиви. Испитаник мора да процени очекивани принос на основу стања усева, старости усева, густине усева, боје итд. Узимајући у обзир агротехничке мере које су примењене, употребљено семе, временске прилике итд. Приликом пружања информација о очекиваном приносу претпоставља се да ће услови за производњу бити нормални у наредном периоду.

Очекивана производња (kg) - Очекивана производња представља остварену производњу усева која ће се добити након жетве и вршидбе и након умањења губитака током бербе, вршидбе, транспорта и складиштења.

4. Анкета о пољопривредној производњи – биљна производња

Главни циљ анкете је добијање података о биљној производњи. Овом анкетом прикупљају се подаци о пожетој површини и оствареној производњи ратарских усева са ораница и башта, поврћа бостана и јагода и као и сталних засада (воћњака и винограда). Анкета се спроводи сваког новембра / децембра. Анкетирање пољопривредних газдинстава врши се на основу обрасца АПП.

4.1 Узорак

Оквир за избор узорка је СРПГ. Оквир узорка садржи активна пољопривредна газдинства (породична газдинства, правна лица и предузетници) која се баве биљном производњом. Узорак за ово истраживање формиран је као подузорак истраживања о површинама и засадама на крају пролећне сетве, које се спроводи у мају / јуну текуће године. Величина узорка за анкету о пољопривредној производњи – биљна производња је око 8.000 пољопривредних газдинстава.

4.2 Метод прикупљања података

Прикупљање података за правна лица врши се редовним годишњим извештавањем преко подручних одељења РЗС-а, а подаци за породична пољопривредна газдинства прикупљају се CATI методом (телефонско анкетирање) из седишта РЗС-а.

4.3 Дефиниције и објашњења

Анкетом се прикупљају подаци о производњи усева на пољопривредним газдинствима која је у потпуности или углавном намењена производњи за тржиште (за продају). Део ове производње могу да чине и количине утрошене на пољопривредном газдинству за исхрану чланова газдинства.

Пожета површина - је површина са које је усев пожет и остварен принос. Пожета површина, по правилу, треба да буде иста као и засејана површина. Пожета површина може бити мања од засејане када је усев потпуно или делимично уништен, па се на тим површинама жетва не врши и није било приноса (природне катастрофе, економски или други разлози). Површине на којима су усеви мање или више уништени, али нису сасвим уништени и имају низак принос, морају се укључити у пожету површину.

На пример: На ораницама је засејано 100 ари озиме пшенице. Због лоших временских услова уништено је 20 ари. Засејана површина је 100 ари, али пожета површина биће $100 - 20 = 80$ ари озиме пшенице (засејана површина - уништена површина = пожета површина).

Остварена производња - је укупна производња усева добијених након жетве и вршидбе и након умањења губитака током жетве, вршидбе, транспорта и складиштења.

Међуусеви- потребно је обезбедити податке о пожетим површинама и оствареној производњи различитих међуусева- пасуља, детелине, луцерке, вишегодишњих трава и комбинованих смеша трава. Међуусеви (као што је већ објашњено у делу 1.7.1.1) је

секундарна култура која се сеје између редова главне културе. Површина под међуусевима мора се израчунати као удео површине главних усева.

На пример, ако је на површини од 10 ха засејан кукуруз као главни усеv, а грашак као међуусев са учешћем од око 30% , површину грашка као међуусева обрачунати на 3ха.

Подусеви – Ако се површина обрадивог земљишта користи више пута током дате пољопривредне године, а површина сваки пут има само један усеv, обе површине треба сматрати засејаном површином за сваки усеv. За ове усеве подаци о оставреној производња такође морају постојати.

Пожета површина поврћа, бостана (диње и лубенице) и јагода- Неопходно је навести податке о производној површини и оствареној производњи поврћа, бостана и јагода и то: оранице и баште - на отвореном, у заштићеном простору и поврће на окућници- на отвореном.

Површине које се користе за бербу одређених врста поврћа и остварена производња поврћа су уско повезане.

Производна површина поврћа, бостана и јагода- Неко поврће има кратак период раста, што омогућава неколико берби у години са исте површине. Из тог разлога површина која се у извештајном периоду неколико пута користи за производњу одређених врста поврћа, бостана и јагода представља збир површина у сваком вегетационом периоду.

Остварена производња поврћа, бостана и јагода - је производња одређених врста поврћа, бостана и јагода и представља збир произведеног поврћа са те површине у сваком вегетационом периоду.

Укупна производна површина поврћа, бостана и јагода – прикупљају се подаци о производним површинама поврћа бостана и јагода укупно, и од тога под стакленицима и пластеницима и на отвореном.

Укупна производња под стакленицима и пластеницима - представља укупну производњу поврћа на пољопривредном газдинству, у стакленицима и пластеницима, која укључује поврће које је све време или током дужег периода раста било у стакленицима и/или пластеницима или под фиксним или покретним високим покривачем (стакло, тврда или флексибилна пластика), која је доступна људима за рад и имају уграђену инсталацију (уређаји за наводњавање, грејање и осветљење). Ако се иста површина под заштитом користи више пута у извештајном периоду, мора се забележити само једном. Такође, у стакленику са више нивоа мора се сакупљати само основна површина. Укључене су површине под поврћем у стакленицима и пластеницима смештеним на ораницама и на окућници заједно.

Производња поврћа, бостана и јагода на обрадивим површинама - на отвореном укључује поврће за свежу потрошњу, као и поврће намењено индустријској преради. Укључена су подручја под ниским заштитним покривачем: топли редови, подручја испод ниских тунела, којима се не може приступити и други.

Производна површина и остварена производња вишегодишњих засада - производња се односи на површину на којој је остварена производња у референтној години. Неопходно је искључити сва непроизводна подручја, као што су нове плантаже које још нису почеле да дају принос, као и напуштена подручја. Треба изоставити изоловано дрвеће које не припада пољопривредном газдинству и не користи се за тржиште. Поред тога, треба да буду обухваћене само површине под вишегодишњим засадима које су у потпуности или углавном намењене производњи за тржиште.

Остварена производња вишегодишњих засада - представља укупан принос зрелог воћа. Истраживање укључује и опало зрело воће ако се користи за ихрану људи или животиња или за прераду. Зелени отпали плодови се не узимају у обзир.

5. Анкета о засејаним површинама у јесењој сетви

Прикупљају се подаци о засејаним површинама у јесењој сетви на пољопривредним газдинствима. Подаци о засејаним површинама прикупљају се за следеће усеве: озима пшеница, озима раж, озими јечам, озими овас, тритикале и остале житарице (уљана репица, остале индустријске културе, махунарке - јесења сетва, детелина - јесења сетва, луцерка - јесења сетва) и остале крмне културе). Анкета се спроводи сваког новембра / децембра заједно са Анкетом о пољопривредној производњи – биљна производња са којом чини један обједињени упитник за она пољопривредна газдинства која су изабрана у узорак обе анкете. Питања за ову анкету обухваћена су табелом *Засејане површине у јесењој сетви* на обрасцу АПП.

5.1 Узорак

Оквир за избор узорка је Статистички регистар пољопривредних газдинстава. Оквир узорка садржи сва активна пољопривредна газдинства која имају површине под житарицама. За ову анкету РЗС такође дефинише велика пољопривредна газдинства која морају бити укључена у узорак. Величина узорка за анкету о засејаним површинама у јесењој сетви је око 2.500 пољопривредних газдинстава.

Страстификација се ради према (НУТС 2, величини и правном статусу).

5.2 Метод прикупљања података

Узорак анкете укључује породична пољопривредна газдинства и правна лица и предузетнике који се баве пољопривредном производњом.

- У циљу финансијске ефикасности, изабрана породична пољопривредна газдинствима анкетају се путем CATI методе из централизованог телефонског центра у РЗС у Београду. РЗС врши селекцију и обуку за оператере и организује њихове активности.

- Прикупљање података за правна лица врши се редовним методом годишњег извештавања (поштом). Систем контролишу подручна одељења РЗС-а, у чијој је надлежности и унос података након добијених извештаја правних лица.

5.3 Дефиниције и објашњења

Засенаје површина - су оне површине које су у јесен засејане неким озимим усеви. Површине које су обрађене и припремљене за сетву, а сетва није извршена, не сматрају се сетвеним површинама.

Озими усеви – су усеви који се сеју у јесен, преко зиме и жању наредне године.

6. Анкета о хортикултурној производњи

Специјализовано трогодишње истраживање о производњи поврћа креирано је са циљем побољшања података о производној површини и оствареној производњи поврћа за које статистика пољопривреде обезбеђује податке сваке године. Ово истраживање спроводи се сваке три године, почевши од 2016 године. Подаци се прикупљају за следеће усеве: шаргарепа, црни лук, бели лук, пасуљ, купус и кељ, краставац, карфиол, парадајз, паприка, диње и лубенице, јагоде и остало свеже повће. Анкета обухвата главне површине, производне површине и производњу наведених врста поврћа. Такође, овом анкетом прикупљају се и подаци о површини и производњи поврћа посебно у заштићеном простору и на отвореном. Анкета се спроводи сваког новембра / децембра заједно са Анкетом о пољопривредној производњи – биљна производња са којом чини један обједињени упитник за она пољопривредна газдинства која су изабрана у узорак обе анкете. Питања за ову анкету обухваћена су табелом *Поврће, бостан и јагоде* на обрасцу АПП.

Анкета укључује породична пољопривредна газдинства и газдинства правних лица која се баве пољопривредном производњом. Прикупљање података за правна лица врши се редовним годишњим извештавањем путем подручних одељења РЗС-а, а податке о породичним пољопривредним газдинствима обезбеђују се САТИ методом (телефонско анкетање) из седишта РЗС-а.

6.1. Узорак

Оквир за одабир узорка је СРПГ. Оквир узорка садржи сва активна пољопривредна газдинства која имају површине под поврћем, јагодама, дињама и лубеницама-укупно. Стратификација се ради према (НУТС2, величини и правном статусу газдинстава). Величина узорка за анкету о хортикултурној производњи је око 3.000 пољопривредних газдинстава.

6.2 Метод прикупљања података

Узорак анкете укључује породична пољопривредна газдинства и правна лица и предузетнике који се баве пољопривредном производњом.

- У циљу финансијске ефикасности, за изабрана породична пољопривредна газдинства прикупљање се обавља путем CATI методе из централизованог телефонског центра у РЗС у Београду. РЗС врши селекцију и обуку за оператере, организује њихове активности.
- Прикупљање података за правна лица врши се редовним методом годишњег извештавања (поштом). Систем контролишу подручна одељења РЗС-а, у чијој је надлежности и унос података након добијених извештаја правних лица.

7. Недељно извештавање о сезонским пољопривредним радовима, процена површина и стања главних пољопривредних култура, вишегодишњих засада и процена приноса, од марта до новембра

Праћење и извештавање о сезонским пољопривредним радовима, проценама површина и стању главних пољопривредних култура, вишегодишњих засада и процена приноса основа су за добијање раних процена, неопходних за благовремено планирање трговине производа, предвиђање тржишних трендова и стварање пољопривредна политика Републике Србије. Министарство пољопривреде је заинтересовано за ове податке на недељном нивоу. Стога су за ову врсту извештавања укључени стручњаци из пољопривредних саветодавних стручних служби (ПССС). Извештавање о процени приноса организовано је као истраживање које такође спроводе пољопривредне саветодавне службе.

7.1 Правни оквир

Извештавање се врши на основу Закона о саветодавним и стручним делатностима у пољопривреди („Службени гласник РС“, бр. 30/10) и Уредбе о одлуци о годишњем програму развоја саветодавних услуга у пољопривреди. Такође, извештавање се врши и на основу Анекса 2 Споразума о сарадњи (број 404-842 8.11.2007. године) између Министарства пољопривреде, водопривреде и шумарства и Завода за статистику Републике Србије, као и Споразума о сарадњи и размени информација у области статистике биљне производње (број 050-1000 од 28.10.2013. године). Споразум о сарадњи потписан је и између Секретаријата за пољопривреду, шумарство и водопривреду Војводине и Завода за статистику Републике Србије.

Истраживање о оствареном приносу важнијих касних усева, воћа и грожђа и очекиваном приносу раних усева и воћа, спроводи се на основу Закона о званичној статистици (Сл. Гласник бр. 104/09 од 16.12.2009) и према Плану статистичких истраживања, као и на основу горе наведених споразума.

7.2 Метод прикупљања података

Ово истраживање представља праћење и извештавање о сезонским пољопривредним радовима, површини и стању главних пољопривредних култура и вишегодишњих засада. Процене врше стручњаци из пољопривредних саветодавних служби за територију на којој су обављали саветодавне активности. У праћењу и извештавању учествује 35 ПССС сваке недеље у периоду од 1. марта до 30. новембра.

Веб упитник је јединствен за свих 35 ПССС и укључује усева са обрадивих површина и сталне засаде на основу потреба МП.

Ратарске културе обухваћене раним проценама:

Озима пшеница и крупник, јара пшеница и крупник, озима раж, јара раж, озими јечам, јари јечам, озими овас, јари овас, луцерка и детелина, кукуруз за зрно, кромпир, шећерна репа, уљана репица, сунцокрет, соја, кукуруз за силажу.

Вишегодишњи засади обухваћени раним проценама:

Јабуке, крушке, дуње, нектарине, брескве, кајсије, трешње, вишње, малине, јагоде, купине.

Стручњаци ПССС попуњавајају извештаје који се односе на период од седам дана. Извештавање се врши сваког уторка, а извештаји су истовремено доступни за 4 институције: Републички завод за статистику (РЗС), Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства (МПВШ), Институт за примену науке у пољопривреди (ИПН) и Секретаријат за пољопривреду, шумарство и водопривреда Војводине (ПСВ).

Све четири институције користе податке раних процена билгне производње у извештајном периоду. Завод за статистику користи ове резултате за процену квалитета података добијених редовним статистичким истраживањима, као и за прослеђивање Еуростату у дефинисаним роковима.

Веб упитник састоји се од четири табеле:

1. Очекивана жетвена површина, очекивани просечни принос и процена стања развијености усева
2. Сезонски радови у пољопривреди
3. Засејана површина у односу на план сетве и проценат реализације сетве
4. Стање усева и вишегодишњих засада, према фенолошким фазама.